

YEGAH MUSICOLOGY JOURNAL

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ymd>

e-ISSN: 2792-0178

Article Type / Makalenin Türü	: Research Article / Araştırma Makalesi
Date Received / Geliş Tarihi	: 06.12.2025
Date Accepted / Kabul Tarihi	: 31.01.2026
Date Published / Yayın Tarihi	: 09.02.2026
DOI	: https://doi.org/10.51576/ymd.1837319
e-ISSN	: 2792-0178
Plagiarism / İntihal	: This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir.

KONSERVATUVARLARDA VERİLEN ŞAN EĞİTİMİNDE VOKOLOJİ DERSİNİN YER ALMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER*

İŞILDAR, Cansu¹ ÖZAYDIN, Nilay²

ÖZ

Araştırmada, konservatuvarlarda şan eğitimi alan öğrencilere vokoloji dersinin verilmesine yönelik öğretim elemanı görüşleri alınmıştır. Çalışma betimsel tarama modeline göre desenlenmiş olup, araştırmancının çalışma grubunu, Türkiye’deki Devlet Konservatuvarları Sahne Sanatları Opera Ana Sanat Dalı öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırmada 11 soruluk anket formu kullanılmış, veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Bulgular iki ana tema ve her bir temanın altında da alt temalar şeklinde sunulmuştur. Öğretim elemanlarının vokolojinin ders olarak verilmesine dair düşüncelerinin ele alındığı birinci alt temada, dersin alan uzmanı tarafından verilmesi gerektiği; bunun yanı sıra dersin şan eğitmeni eşliğinde yürütülebileceği ya da aktarılan bilgilerin şan eğitmeni tarafından desteklenmesi gerektiği yönündeki görüşlere yer verilmiştir. İkinci alt temada katılımcılar, vokoloji dersinin hem tüm öğrencilere hem de ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Üçüncü alt temada vokoloji dersinin lisans programının hazırlık sınıfında ya da lisans 1 düzeyinde yani verilebilecek en erken zamanda verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Aynı alt temada katılımcılar bu dersin haftada bir ya da iki saat verilmesi gerektiğini de ifade etmişlerdir. Dördüncü alt temada öğretim elemanları, konservatuvarlarda sesin

* Bu çalışma 2. yazar danışmanlığında 1. yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, ensonal@outlook.com, <https://orcid.org/0000-0003-1109-771X>

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, nozaydin@erbakan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8580-7318>

fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili temelde aynı olan, ancak farklı isimler ve içeriklerle verilen derslerin vokoloji dersi adı altında verilmesiyle ilgili büyük ölçüde olumlu ifadelerde bulunmuşlardır. İkinci temada vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları; ses sağlığı ve korunması, eğitim sürecinde verimin artması, öğrencilerin sesin anatomi ve fizyolojisi konularında bilgi sahibi olmaları, kullandıkları enstrümanı tanımaları, soyut olguların somutlaştırılması, seslerini bilinçli kullanmaları, bilimsel bilgi edinmeleri, bilimsel farkındalık sayesinde eğitmenin yükünün hafiflemesi, solunum ve postürle ilgili farkındalık sağlanması şeklinde alt temalar altında ele alınmış ve önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şan eğitimi, vokoloji, pedagojik vokoloji, öğretim elemanı görüşleri, ses sağlığı.

OPINIONS ON THE INCLUSION OF VOCOLOGY COURSES IN VOCAL TRAINING AT CONSERVATORIES

ABSTRACT

The study gathered the opinions from faculty members regarding the inclusion of vocology courses for students receiving vocal training at conservatories. The study was designed according to a descriptive survey model, and the research group consisted of teaching staff from the Opera Department of Performing Arts at State Conservatories in Turkey. An 11-question interview form was used in the study, and the data were analyzed using descriptive analysis techniques. The findings are presented in two main themes, each with sub-themes. The sub-theme related to the first theme, which covers the teaching staff's thoughts on teaching vocalology as a course, includes the views that the course should be taught by a specialist in the field, that it could be conducted with the assistance of a voice teacher, or that the voice teacher should support the information provided. In the second sub-theme, participants stated that the vocology course should be taught to all students as well as students with voice problems. The third sub-theme expressed that the vocology course should be taught in the preparatory class of the undergraduate program or at the undergraduate level 1, i.e., as early as possible. In the same sub-theme, participants also stated that this course should be taught for one or two hours per week. In the fourth sub-theme, faculty members expressed largely positive views regarding the teaching of courses that are fundamentally the same in terms of the physiology and anatomy of the voice, voice disorders, and prevention methods, but are given different names and content, under the name of the Vocal Science course. The second theme addressed the contributions of adding vocology to the curriculum as a course to teaching staff and students: voice health and protection, increased efficiency in the education process, students' knowledge of the anatomy and physiology of the voice, understanding the instruments they use, concretization of abstract concepts, conscious useage of their voices, acquisition of scientific knowledge, reduction of the instructor's workload through scientific awareness, and awareness of breathing and posture.

Keywords: Vocal training, vocology, pedagogical vocology, faculty members' opinions, vocal health.

GİRİŞ

Şan eğitimi, bireyin sesini teknik, estetik ve sanatsal boyutlarıyla bilinçli ve sürdürülebilir biçimde kullanmasını hedefleyen kapsamlı ve sistemli bir eğitim sürecidir. Bu süreç, yalnızca teknik ses üretimine ilişkin uygulamaları içermekle kalmaz; nefes kontrolü, artikülasyon, diksiyon, repertuvar bilgisi, sahne performansı ve müzikal yorumlama gibi çok yönlü kazanımları da kapsar. Profesyonel ses kullanım süreci olan şan eğitimi fizyolojik, bilişsel ve sanatsal süreçlerin bütünsel yönetimini gerektirdiğinden, öğrencilerin ses mekanizmasını anlamaları ve ses sağlığını koruyabilmeleri bu alanın temel gereklilikleri arasında yer almaktadır. Bu açıdan bakıldığında şan eğitimi; sanatçı adaylarının mesleki yaşamlarında seslerini uzun vadede sağlıklı, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanabilmeleri bakımından dikkat gerektiren bir eğitim alanıdır.

Bir kişinin kendi enstrümanı olan sesi hakkında yeterli bilgi sahibi olmaması eğitim süreci ve sonrasında ciddi ses sorunlarına yol açabilir. Profesyonel ve yarı profesyonel ses kullanıcılarının, ses yolunu en doğru şekilde kullanmaları gerektiğinden birçok disiplin hakkında bilgi sahibi olmaları son derece önemlidir. Anatomi, fizyoloji, akustik, etik ve psikolojiyi kapsayan şarkı söylemenin bilimsel temeliyle birlikte tüm pedagojik sürecin merkezi olarak değerlendirilir ve ilk iki disiplinin ses hijyeni ve sağlığı üzerindeki etkisi azımsanmayacak kadar çoktur (Madden, 2012: 69; Sell, 2003: 8). Şan dersi alan öğrenciler eğitim sürecinde ve daha sonraki profesyonel hayatlarında seslerini yoğun bir şekilde kullanmak zorunda kalırlar. Seslerini kullanma şekilleri larengeal vokal fonksiyonlarını etkiler ve hatalı ses kullanımları ses hastalıklarına yol açabilir. Ses sorunları; ses kaybı yaşanmadan önce de bireylerde ciddi psikolojik travmalara neden olabilir. Bir profesyonel ses kullanıcısının sesini kaybetmesi, mesleğini kaybetmesi demektir (Doğan, 2004: 35).

Vokoloji, ses üretim süreçlerini fizyolojik, anatomik, akustik ve pedagojik boyutlarıyla inceleyen disiplinler arası bir bilim alanıdır. Kavram ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde şan pedagogu Ingo R. Titze tarafından ortaya atılmıştır. Titze (1996: 5), vokolojiyi “insan sesinin gelişimi, iyileşmesi ve rehabilitasyonu ile ilgilenen uygulamalı ses bilimi” olarak tanımlamaktadır. Bu yönüyle vokoloji; ses anatomisi, ses fizyolojisi, ses sağlığı, vokal performans, nefes yönetimi ve akustik analiz gibi alanlarda bilgi üretir, bu bilgiyi ses profesyonellerinin eğitimine aktarır. Vokoloji; tıp, dil ve konuşma terapisi, ses mühendisliği ve müzik eğitimi gibi farklı disiplinlerle etkileşim hâlinde olması nedeniyle disiplinler arası bir alan olarak ele alınmakta; bu yönüyle yalnızca kuramsal bilgi üretimine dayanan bir alan olmanın ötesinde, uygulamaya dönük bir disiplin niteliği taşımaktadır. Ses üretiminin sağlıklı ve verimli biçimde gerçekleşmesine yönelik yöntem ve tekniklerin vokolojinin çalışma alanı içerisinde yer alması, bu disiplinin özellikle ses icracılarının eğitim süreçlerindeki önemini arttırmaktadır.

Vokolojinin temel, klinik ve pedagojik olmak üzere üç ana disiplin altında yapılandırılması, alanın farklı amaç ve hedeflere yönelik uygulama alanlarını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda pedagojik vokoloji, ses icracılarının eğitim sürecinde, sesin gelişimini desteklemenin yanı sıra, mesleki yaşam boyunca ses sağlığının korunması ve sürdürülebilirliğine odaklanması bakımından müzik eğitimi alanında ayrı bir önem taşımaktadır. Pedagojik vokolojinin temel amacı, doğrudan şarkı söyleme becerisi kazandırmak değil; sesin işleyişine ilişkin bilimsel temelli bir farkındalık oluşturarak icra sürecinde ses sağlığının korunmasını ve geliştirilmesini sağlamaktır. Bu çerçevede konservatuvar öğrencilerine yönelik olarak yapılandırılan vokoloji derslerinin içeriğinin, pedagojik vokoloji temelli bir yaklaşımla ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Nitekim vokoloji dersi, akademik müzik eğitimi alan konservatuvar öğrencilerinin insan sesinin işleyişi, geliştirilmesi ve korunmasına ilişkin bilimsel bilgi edinmelerini ve bu bilgileri profesyonel müzik yaşamlarına

aktarabilmelerini amaçlayan önemli bir eğitim bileşeni olarak değerlendirilmektedir (Denizoğlu, 2020).

Yıllarını eğitime yatıran çok sayıda şarkıcıya rağmen, yalnızca az sayıda kişi profesyonel, sürdürülebilir ve kendi kendine oluşturulmuş bir kariyere ulaşmaktadır (Gembris ve Langner, 2005: 37). Bu soru, Prag'da düzenlenen 10. Pan-Avrupa Ses Konferansı'nda (PEVOC) şarkı öğretmenleri panelinde de tartışmaya açılmıştır. "Ses Pedagojisi- Neye İhtiyacımız Var?" başlığı altındaki tartışmalar, mevcut ses eğitiminde üç olası iç içe geçmiş sorumluluk alanını ortaya çıkarmıştır: ses geliştirme, koçluk ve rehabilitasyon. Ses geliştiriciler, ses fonksiyonunun fizyolojik, akustik ve psikolojik yönlerini anlayan öğretmenlerdir. Bu bilgi, ses tellerinin birincil işlevini bir müzik aleti işlevine dönüştürmek için gereklidir. Vokal koçları, öğrencileri sahne duruşu, performans becerileri ve diller üzerine sanatsal anlam öğretme sürecine yönlendiren kişiler olarak tanımlanmıştır. Şarkı söyleme uzmanları, ses sorunu geçirmiş öğrencilere yardımcı olan ve onları müzik yapma sürecine geri döndüren kişiler olarak sınıflandırılmıştır. Ses geliştiricilerinin diğer iki öğretmen türüyle daha fazla örtüşme gösterdiği belirtilmiştir. Bu üç farklı bilgi alanında uzmanlaşmış öğretmenlere duyulan ihtiyaç önemli ölçüde vurgulanmıştır (Gill ve Herbst, 2016: 2). Vokal pozisyon ve bireysel fizyolojik ses kısıtlamaları gibi kişisel özellikler ve gereksinimler hakkında bilgi sahibi olmak, üstbilişe ulaşmada önemli bir strateji olarak değerlendirilmektedir. Üstbilişin gelişimi için gerekli olan ikinci koşul ise kontrol etme, planlama ve üretme gibi bilişsel işlem süreçlerini içermektedir. Anlamli geri bildirim yalnızca deneyime dayalı bilgiye dayanmadığından, bu tür geri bildirim sunabilen bir öğretmenin, öğrencinin hem üstbilişsel bilgi hem de üstbilişsel kontrol kazanmasına daha fazla katkı sağlayacağı söylenebilir. Anlamli geri bildirim, bireyin verdiği tepkilerin sonuçlarını fark etmesini sağlamakta ve bu yönüyle öğrencilik süreci ile profesyonel yaşam arasındaki geçişin daha sağlıklı biçimde gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır (Creech vd., 2008).

Etkili ses öğretimi büyük ölçüde öğrencinin üstbiliş, problem çözme, kendi kendini düzenleme ve kendini değerlendirme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir değerlendirme süresine bağlıdır. Bu tür bir ses pedagojisi modeli, sanat okullarından mezun olan şarkı söyleyen öğrencilerin sayısı ile kendi kendine sürdürülebilir, uzun süreli bir şarkı söyleme kariyeri geliştirebilenler arasındaki boşluğu azaltmada daha ileri bir adıma katkıda bulunabilir (Lã, 2017: 1). Pedagojik vokoloji, bu farkı ortadan kaldırmayı amaçlayan; ses eğitmeninin yalnızca performans becerisine değil, sesin fizyolojik ve akustik temellerine ilişkin pedagojik bilgiye de sahip olmasını zorunlu kılan bir alandır. Başarılı bir şarkıcının, sesin anatomisi, fizyolojisi ve akustiğine ilişkin yeterli nesnel bilgiye otomatik olarak sahip olduğu varsayılmaz. Yalnızca öznel deneyime dayalı bir ses anlayışı, etkili ve güvenli bir ses eğitimi sunmak için gerekli temeli sağlamayabilir. Bu bağlamda vokoloji, ses eğitiminin bilimsel temeller üzerine oturtulmasını sağlayan bir alan olarak öne çıkmaktadır (Gill ve Herbst, 2016: 3). Sanat alanında meslek sahibi olacak öğrencileri eğitim hayatları boyunca gerekli yüksek yeterlilik seviyelerini karşılayarak hazırlamak için verimli yollar bulmak önemli görünmektedir. Bu anlamda daha az zaman, daha iyi kalite demektir. Öğrenciler ve öğretmenler böyle bir amaca nasıl ulaşabilir? Olası yanıtlardan biri, üstbilişin daha yüksek seviyelerini destekleyen bir öğrenme öğretme yöntemi geliştirmektir (Pintrich, 2002: 224).

Amaç ve Önem

Bu araştırmanın temel amacı, vokolojinin şan eğitimindeki konumunu ve pedagojik işlevini öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda incelemektir. Çalışmada, insan sesinin biyomekanik, akustik ve fizyolojik temellerini ele alan vokolojinin, şan eğitiminin geleneksel uygulamalarıyla bilimsel bilgiyi nasıl bütünleştirdiği ele alınmaktadır. Bu bağlamda araştırma;

vokolojik bilginin şan pedagojisine katkı düzeyi, öğrenme-öğretme süreçlerinde yarattığı dönüşüm, ses sağlığı ve performans yeterlikleri üzerindeki etkileri ile öğretim programlarına entegrasyonunun gerekliliğini öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmektedir. Ses eğitiminin deneyime dayalı uygulamaların yanı sıra bilimsel temelli yaklaşımlarla da desteklenmesinin, çağdaş müzik eğitimi anlayışına katkı sunacağı düşünülmektedir. Vokoloji, ses üretim mekanizmalarının bilimsel açıklamaları ile pedagojik süreçler arasında köprü kurarak, öğretmen ve öğrenci etkileşimini daha bilinçli, sağlıklı ve sürdürülebilir hâle getirmektedir (Denizoğlu, 2012:11) Bu doğrultuda öğretim elemanlarının görüşlerinin ortaya konması; şan eğitiminin program geliştirme süreçlerine yön vermesi, vokoloji temelli içeriklerin yükseköğretim müzik programlarında yer alma gerekliliğinin tartışılmasına zemin hazırlaması ve eğitimi sürecini destekleyiciliği açısından önemli görülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın alan yazına özgün bir katkı sağlaması ve gelecekte yapılacak bilimsel çalışmalara referans niteliği taşıması beklenmektedir.

Problem Durumu

Ses, bedensel bir olgudur ve fizyolojik, duygusal ve bağlamsal etkenler tarafından şekillendirilir. Bu nedenle öğretimde sesin etkili kullanılabilmesi, yalnızca dilsel becerilerle değil; sesin fizyolojik ve işlevsel özelliklerinin anlaşılmasıyla mümkündür. Vokal performansın yalnızca ifade ya da sanatsal beceriye indirgenemeyeceği gibi sesin fizyolojik, işlevsel ve pedagojik boyutlarının bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir (Wang vd., 2025:1).

Şan sanatçılarının ses üreten organlarını bilimsel temelde tanımaları ve enstrümanlarını bilinçli kullanmaları, müzikaliteyi doğru biçimde gerçekleştirebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Bu amaçla konservatuvarlarda şan eğitimi alan öğrencilerin ses üretimini yalnızca “ses pozisyonu” arayışı olarak değil, çok boyutlu bir koordinasyon süreci olarak kavramaları gerekmektedir (Murry ve Rosen, 2000: 906). Ancak şan derslerinde sınırlı ders saati içinde sanatsal ve teorik bilgilerin birlikte aktarılmaya çalışılması bilişsel yükü arttırarak eğitim sürecini zorlaştırabilmektedir. Bu bağlamda, şan eğitiminin vokoloji kapsamında akustik, anatomi ve fizyoloji gibi bilimsel disiplinlerle desteklenmesinin sağlam bir altyapı oluşturarak eğitim sürecinin daha etkili, hızlı ve sağlıklı ilerlemesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Aldrich, 2011: 2; Gill ve Herbst, 2016: 12; (Meerschman, 2017: 2-3).

Türkiye’de kulak burun boğaz (KBB) uzmanı tarafından vokoloji dersi verilen ve programında dersin yer aldığı kurum Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’dır ([URL1](#)).

Ders, Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı öğrencilerine verilmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi “Konservatuvarlarda verilen şan eğitiminde vokoloji dersinin yer almasına ilişkin görüşler nelerdir?” şeklinde oluşturulmuş, bu probleme yönelik alt problemler aşağıda verilmiştir.

1. Öğretim elemanlarının Vokoloji’nin ders olarak verilmesine ilişkin düşünceleri nelerdir?
2. Vokoloji’nin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları nelerdir?

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’deki Devlet Konservatuvarları Sahne Sanatları Opera Ana Sanat Dalında görev yapan 41 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretim elemanlarının 24’ü kadın, 17’si erkektir. Öğretim elemanlarının 1’i araştırma görevlisi, 1’i araştırma görevlisi doktor, 16’sı öğretim görevlisi, 1’i öğretim görevlisi doktor, 9’u doktor öğretim üyesi, 2’si doçent, 5’i doçent doktor, 6’sı profesör doktor unvanına sahiptir. Öğretim elemanlarının

2'sinin 1-5 yıl, 10'unun 6-10 yıl, 10'unun 11-15 yıl, 3'ünün 16-20 yıl, 7'sinin 21-25 yıl, 9'unun 26 yıl ve üzeri mesleki deneyimleri vardır.

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretim elemanlarının 5'i Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 5'i Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 4'ü İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 2'si Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 2'si Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Şan Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera - Şan Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 1'i Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Haliç Üniversitesi Konservatuarı Opera ve Konser Şarkıcılığı Bölümü'nde, 4'ü Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dalı'nda, 3'ü Başkent Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera – Şan Ana Sanat Dalı'nda görev yapmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Türkiye'de Devlet Konservatuarlarının Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana Sanat Dallarında ulaşılabilen 41 öğretim elemanı ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada şan eğitimi alan öğrencilere verilmesi beklenen vokoloji dersi pedagojik vokoloji alanı ile sınırlandırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel model (tarama modeli) geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Bu tür araştırmalarda, ele alınan olaylar ve durumlar ayrıntılı bir biçimde araştırılmakta ve bu araştırmalar genellikle tarama (survey) araştırmaları olarak da bilinmektedir (Erkuş, 2005: 125).

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu kullanılmış olup, formda 10 kapalı uçlu 1 açık uçlu soru yer almıştır. Bu kapsamda iki bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır. Anketin ilk bölümünde öğretim elemanlarının kişisel bilgileri (cinsiyet, akademik unvan, mesleki deneyim ve çalıştıkları kurum) ikinci bölümünde ise vokoloji dersinin şan eğitiminde yer almasına ilişkin 10 adet kapalı, vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrenciler için katkısı olup olmadığıyla ilgili bir adet açık uçlu soru yer almıştır. Araştırmada kullanılan anketin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, araştırmanın amacı ve veri yapısı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama aracı, farklı türde (Likert tipi kapalı uçlu, çoktan seçmeli ve açık uçlu) maddelerden oluşan bir anket formudur. Anket maddeleri tek boyutlu ve homojen bir yapı göstermediğinden, ölçme aracı bir ölçek niteliği taşımamaktadır. Bu nedenle anketin geçerliği, ölçülmek istenen kapsamı temsil etme düzeyini belirlemek amacıyla alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda sağlanmıştır. Anketin kapsam geçerliği, ölçülmek istenen yapıyı temsil etme düzeyini belirlemek amacıyla bir kulak burun boğaz uzmanının, iki şan pedagogunun ve bir dil bilimcinin görüşleri

alınarak sağlanmış; uzman geri bildirimleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Açık uçlu sorudan elde edilen verilerin güvenilirliği ise nitel veri analizine uygun olarak kodlayıcılar arası uyum yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmada kullanılan ölçme aracının geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Sorular Google formlar aracılığıyla hazırlanmış ve paylaşılabılır bir bağlantı oluşturulmuştur. Daha sonra oluşturulan link katılımcılara e-posta üzerinden iletilerek, görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama aşamasında ilgili katılımcılara konu hakkında ön bilgi verilmiş ve kişisel verilerin gizli tutulacağına dair açıklamalar yapılmıştır. Veriler 19.04.2021 ile 31.05.2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Çalışmanın etik onayı Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 2021/282 karar nolu, 16.04.2021 tarihli izinle alınmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler anket formu uygulanarak elde edilmiş olup betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir veri analiz türüdür. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003: 224).

Araştırma verileri analiz edilirken öncelikle formdaki 10 soruya verilen cevaplara ilişkin frekans dağılımları hesaplanmıştır. Sorular ve cevaplar ışığında tema ve alt temalar oluşturularak 2 alan uzmanı görüşü alınmış, görüşler doğrultusunda son şekli verilmiş ve veriler 2 ana tema ve her bir temanın altında alt temalar olarak analiz edilmiştir. Formda yer alan kapalı uçlu sorulardan yola çıkarak birinci tema vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşünceler olarak belirlenmiş, bu temaya yönelik dört alt tema oluşturulmuştur. Her bir alt temanın altında frekans tablosuna yer verilmiştir. Daha sonra açık uçlu soruda sorulan öğretim elemanlarına vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin gerekli olup olmadığı ve vokoloji eğitimine ilişkin eklemek istedikleri görüşleri doğrultusunda, vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları teması oluşturulmuş ve bu temanın altında dokuz alt tema olarak verilen cevaplar analiz edilmiştir. Alt temaların frekansları ve yüzdelik değerleri ise tablo olarak verilmiştir. Ayrıca açık uçlu soruya verilen cevaplarla kapalı uçlu soruya verilen cevaplar ilişkilendirilerek vokoloji dersinin şan eğitiminde yer almasına yönelik detaylı incelemeler yapılmış, birinci temadaki alt temalarda da öğretim elemanlarının ilgili ifadelerine yer verilmiştir. Katılımcıların düşünce ve deneyimlerini detaylı bir şekilde aktarmak amacıyla doğrudan alıntılar kullanılmıştır. Ankette yer alan ilk üç soruda öğretim elemanlarına vokoloji hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, vokoloji eğitiminin vokal performans üzerinde olumlu etkisi olup olmadığı ve pedagojik vokolojinin şan pedagojisinden farklı olup olmadığı sorulmuştur. Verilen cevaplar tema ve alt temalarda ele alınmamış dolayısıyla tablo olarak verilmemiş ancak çalışmanın geçerliliği için çalışma grubunun vokolojiye yönelik ön öğrenmelerini belirlemek amaçlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmada temalarda yer alan alt temalara ilişkin verilen cevaplar analiz edilmiş, ilgili cümlelere doğrudan alıntı olarak yer verilmiştir. Katılımcıların gizliliği göz önüne alınarak her bir öğretim elemanı (K1-K41) şeklinde numaralandırılmış ve katılımcı kodları metin içinde yer almıştır. Araştırmanın problemine göre oluşturulan tema ve alt temalar Tablo 3'te verilmiştir.

1. Vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşünceler

- 1.1. Alan uzmanı veya şan eğitmeni tarafından verilmesi
- 1.2. Tüm şan öğrencilerine veya ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesi
- 1.3. Lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği ve verilmesi gereken eğitim süresi
- 1.4. Sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin "Vokoloji Dersi" adı altında verilmesi

2. Vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları

- 2.1. Öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasıyla ilgili bilgi sahibi olmaları
- 2.2. Eğitim sürecinde verimin artması
- 2.3. Öğrencilerin sesin anatomi ve fizyolojisiyle ilgili bilgi sahibi olmaları
- 2.4. Öğrencilerin kullandıkları enstrümanı tanımaları
- 2.5. Soyut olguların somutlaştırılması
- 2.6. Öğrencilerin seslerini bilinçli kullanmaları
- 2.7. Öğrencilerin bilimsel bilgi edinmeleri
- 2.8. Bilimsel farkındalık sayesinde eğitmenin yükünü hafifletmesi
- 2.9. Öğrencilerde solunum ve postürle ilgili farkındalık sağlaması

Tablo 1. Betimsel analiz sonucu ortaya çıkan tema ve alt temalar.

Tema 1. Vokolojinin Ders Olarak Verilmesiyle İlgili Düşünceler

Bu bölümde "Öğretim elemanlarının vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşünceleri nelerdir?" şeklindeki birinci alt probleme yönelik bulgulara yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına ankette yer alan kapalı uçlu sorular yöneltilerek alınan cevaplar, açık uçlu soruya verilen cevaplarla desteklenmiştir. Bu doğrultuda vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşüncelerin ele alındığı birinci alt problem, birinci tema adı altında ele alınmış; vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından veya şan eğitmeni tarafından verilmesi, tüm şan öğrencilerine veya ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesi, lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği ve verilmesi gereken eğitim süresi ile sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin "Vokoloji Dersi" adı altında verilmesi alt temaları oluşturulmuştur. Her bir alt temanın altında verilen cevaplar aynı zamanda tablolastırılarak sunulmuştur.

1.1. Alan Uzmanı Veya Şan Eğitmeni Tarafından Verilmesi

Vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından veya şan eğitmeni tarafından verilmesiyle ilgili görüşlerin bulunduğu alt temada, öğretim elemanlarının konuyla ilgili düşüncelerine ait cümle örneklerine yer verilmiştir.

"Vokoloji dersinin bu alanda uzmanlaşmış kişiler tarafından verilmesi ve bir ders olarak müfredata eklenmesi şüphesiz ses mekanizmasının tanınması ve korunması adına büyük katkılar sağlayacaktır. Ancak sınırlar iyi çizilmeli şan eğitimine müdahale teşkil edecek davranışlardan kaçınılmalıdır." (K15)

"...tercihen vokoloji alanında uzman bir kulak burun boğaz uzmanı tarafından bu dersin verilmesi, öğrencinin donanımının ve mesleki bilincinin artması, kendisinin ya da meslek hayatının ilerleyen zamanlarında öğrencilerinin yaşayacağı olası sorunları zamanında tespit edip müdahale edebilmesi ve çözüm sağlayabilmesi adına bence bu dersin şan müfredatına eklenmesi şan öğrencilerine kritik önem taşıyan bir katkı sağlayacaktır düşüncesindeyim ve bunun önemli bir eksiklik olduğunu düşünüyorum..." (K37)

“Vokoloji dersini, bu alanda uzmanlaşmış terapistlerin bir şan pedagogu eşliğinde vermesini doğru buluyorum...” (K39)

“Opera şan bölümü okuyan bir öğrencinin ses anatomisi ilgili bilgileri şan hocasının yanı sıra bir vokoloji uzmanı tarafından da alması ona kendi alanında çok büyük katkı sağlayacaktır.” (K21)

Vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından veya şan eğitmeni tarafından verilmesi alt temasına ait görüşler **Tablo 4’** te verilmiştir.

Vokoloji Dersi	Olumlu (f)	Olumsuz (f)	Kararsız (f)
Alan uzmanı tarafından verilmesi	41	0	0
Şan eğitmeni tarafından verilmesi	26	9	6

Tablo 2. Vokoloji dersinin alan uzmanı veya şan eğitmeni tarafından verilmesiyle ilgili görüşler.

41 katılımcının tamamı vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından verilmesine olumlu yanıt verirken, şan eğitmeni tarafından verilmesine 26’sı olumlu, 9’u olumsuz ve 6’sı kararsız görüş bildirmiştir.

1.2. Tüm Şan Öğrencilerine veya Ses Sağlığı Sorunu Yaşayan Öğrencilere Verilmesi

Vokoloji dersinin tüm şan öğrencilerine veya ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesiyle ilgili görüşlerin bulunduğu alt temada, öğretim elemanlarının konuya ilişkin düşüncelerine yer verilmiştir.

“Vokolojinin bütün şan öğrencilerine ders olarak verilmesinin çok faydalı olacağını düşünüyorum...” (K39)

Vokoloji dersinin tüm şan öğrencilerine veya ses sağlığı yaşayan öğrencilere verilmesi alt temasına ait görüşler **Tablo 5’** te verilmiştir.

Vokoloji Dersi	Olumlu (f)	Olumsuz (f)	Kararsız (f)
Tüm şan öğrencilerine verilmesi	39	1	1
Ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesi	22	19	0

Tablo 3. Vokoloji dersinin tüm şan öğrencilerine veya ses sağlığı sorunu yaşayan öğrencilere verilmesiyle ilgili görüşler.

Katılımcıların 39’u vokoloji dersinin tüm öğrencilere verilmesiyle ilgili olumlu, 1’i olumsuz, 1’i de kararsız olarak görüş bildirirken, ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesiyle ilgili 22’si olumlu, 19’u olumsuz yönde yanıtlar vermiştir.

1.3. Lisans Programının Kaçınıcı Yılında Verilmesi Gerekliği ve Verilmesi Gereken Eğitim Süresi

Vokoloji dersinin lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği ve verilmesi gereken eğitim süresiyle ilgili görüşlerin bulunduğu alt temada, öğretim elemanlarının konuyla ilgili düşüncelerine ait cümle örneklerine yer verilmiştir.

“Vokolojinin ders olarak verilmesi ses ile ilgili iş yapan herkes için büyük artılar sağlar. Sesin fizyolojik olarak nasıl oluştuğunu ve sesi meydana getiren mekanizmanın vücutta nasıl çalıştığı sesle

ilgilenen herkesin çok daha bilinçli, kontrollü ve yaptığı işten emin olarak adım atmasını sağlayacaktır. Mutlaka vokoloji şan eğitimi veren okullarda zorunlu ders olarak okutulmalı, hatta mümkünse iki yıl okutulmalıdır.” (K25)

“...lisans 2. sınıftan itibaren iki senelik bir eğitim sürecinde tercihen vokoloji alanında uzman bir kulak burun boğaz uzmanı tarafından bu dersin verilmesi, öğrencinin donanımının ve mesleki bilincinin artması, kendisinin ya da meslek hayatının ilerleyen zamanlarında öğrencilerinin yaşayacağı olası sorunları zamanında tespit edip müdahale edebilmesi ve çözüm sağlayabilmesi adına bence bu dersin şan müfredatına eklenmesi şan öğrencilerine kritik önem taşıyan bir katkı sağlayacaktır.” (K37)

“Son sınıf şan öğrencilerinin haftada en az 1 saat veya 2 saat bu dersi almalarının, kendi ses fizyolojisini bilmeleri ve tanınmaları açısından faydalı olacağını düşünüyorum. Neden ilk sene değil de son sene; bu konu tartışmaya açıktır. Fakat bana göre öğrenci ilk süreçte sesinin teknik olarak eğitimine odaklanmalıdır. Doğal süreçte ses teknik ve müzikal açıdan homojen olarak gelişecektir. Sese bilimsel olarak daha sonraki süreçte pedagojik bilgilerin dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir de konu Vokoloji uzmanı tarafından ele alındığında, şan öğrencisi kendi ses tekniğine hakim olduğu takdirde, uzman ve şancı arasındaki iletişim daha sağlıklı ve sağlam bir zemine oturmuş olacak. Bu Vokoloji uzmanı açısından daha verimli bir alan olacaktır. Ayrıca mezuniyet aşamasına gelmiş bir öğrenci, ses fizyolojisi hakkındaki bilgilerini ses tekniği açısından kendi sesiyle bütünleştirmesi açısından, profesyonel hayatta mesleğine daha pozitif katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.” (K39)

Vokoloji dersinin lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği ve verilmesi gereken eğitim süresi alt temasına ait görüşler **Tablo 6** ve **Tablo 7’de** verilmiş olup katılımcılara bu konular hakkında birden fazla seçenek işaretleme ve diğer bir görüş bildirme opsiyonu tanınmıştır.

Vokoloji Dersi	Lisans 1	Lisans 2	Lisans 3	Lisans 4	Diğer						
					Hazırlık	Lisans 1 ve 2	Lisans 2 ve 3	Lisans 3 ve 4	Lisans 1,2,3,4	Hazırlık, Lisans 1,2	Hazırlık, Lisans 1,2,3,4
Lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği	16	6	3	2	4	2	1	1	3	1	2

Tablo 4. Vokoloji dersinin lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiğiyle ilgili görüşler.

Katılımcıların büyük çoğunluğu vokoloji dersinin lisans 1’de verilmesi gerektiğini ifade ederken daha azı ise lisans 4’ te verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Diğer seçeneği altında görüş bildiren katılımcıların çoğunluğu ise hazırlık sınıfında verilmesi gerektiğine dair görüş bildirmişlerdir.

Vokoloji Dersi	Haftada 1 saat	Haftada 2 saat	Haftada 3 saat	Diğer
Verilmesi gereken eğitim süresi	25	13	1	Haftada 2 saat 1 dönem

Tablo 5. Vokoloji dersinin verilmesi gereken eğitim süresiyle ilgili görüşler.

Katılımcıların vokoloji dersinin verilmesi gereken eğitim süresiyle ilgili görüşleri ise çoğunlukla haftada 1 saat verilmesi yönünde olmuştur ve öğretim elemanlarının 25’i haftada 1 saat, 13’ü haftada 2 saat, 1’i haftada 3 saat verilmesi gerektiğini, 1’i de haftada 2 saat 1 dönem olarak verilmesi gerektiğine dair kendi görüşünü bildirmiş, 1 öğretim elemanı ise boş bırakmıştır.

1.4. Sesin Fizyolojisi, Anatomisi, Ses Hastalıkları ve Korunma Yöntemleri ile İlişkili, Temelde Aynı Olup Farklı İsimlerle ve İçeriklerle Verilen Derslerin “Vokoloji Dersi” Adı Altında Verilmesi

Katılımcıların sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin “vokoloji dersi” adı altında verilmesiyle ilgili görüşlerin bulunduğu alt temada, öğretim elemanlarının konuyla ilgili düşüncelerine ait cümle örneklerine yer verilmiştir.

“Vokolojinin ses fizyolojisi, ses sağlığı ve ses sorunları kapsamında, tek ders olarak müfredata dahil edilmesini uygun buluyorum. Böylelikle bütün şan öğrencilerine ders olarak verilmesinin çok faydalı olacağını düşünüyorum...” (K39)

“Konservatuvarlar dönemlik eğitim sistemine uygun olmayan eğitim kurumlarıdır. Sanat eğitimi, sistemsal ve teknik unsurların peşi sıra ilerlemesiyle gelişim sürecinin olduğu bütünsel bir ilerleyiş gerektirir. Günümüzde çoğu konservatuvarlar yıllık değerlendirme süreci ile değil dönemlik ilerleyişle eğitim sistemine devam etmektedir. Bu sistemle öğrencilerin alması gereken ders kredilerinde sınırlandırmalara, ders sayılarında azalmalara sebep olmuştur. Bu sebeple aslında profesyonel sanat yaşantısına katkı sağlayacak çoğu ders müfredattan çıkarılmak durumunda kalabilmektedir. Böyle bir durum söz konusu olduğunda ‘Vokoloji’ ses eğitimi dersi içerisinde yer verilen ünite konuları olarak yapılandırılabilir.” (K22)

“Hali hazırda üniversitemizde Foniatri dersi adı altında Değerli Prof. İsmail Koçak tarafından verilen ders ile öğrencilerimiz, kafamızda oluşturduğumuz imajlar üzerinden değil, gerçekten seslerini nasıl kullanmaları gerektiğini öğreniyorlar. Bu sebep ile bu ders içeriğinde -hangi isimde olursa olsun- eğitim verilmesi gelecek nesil opera sanatçılarının bu bilinçle mesleklerini yapmasını sağlayacaktır.” (K34)

Sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin “Vokoloji Dersi” adı altında verilmesi alt temasına ait görüşler **Tablo 8**’de verilmiştir.

Vokoloji dersi	Olumlu(f)	Olumsuz (f)	Kararsız (f)
Konservatuvarlarda sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin “Vokoloji Dersi” adı altında verilmesi	32	4	5

Tablo 6. Sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin “Vokoloji Dersi” adı altında verilmesiyle ilgili görüşler.

Konservatuvarlarda sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen dersler “Vokoloji Dersi” adı altında verilmesine katılımcıların 32’si olumlu, 4’ü olumsuz, 5’i kararsız yanıt vermiştir.

Tema 2. Vokolojinin Bir Ders Kapsamında Müfredata Eklenmesinin Öğretim Elemanı ve Öğrencilere Katkıları

Bu bölümde “Vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları nelerdir?” şeklindeki ikinci alt probleme yönelik bulgulara yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına ankette yer alan açık uçlu soru yöneltilerek alınan cevaplardan alt temalar

oluşturulmuştur. Bu doğrultuda vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşüncelerin ele alındığı ikinci alt problem ikinci tema adı altında ele alınmıştır. Katılımcıların birden fazla alt temayı kapsayan görüşleri değerlendirilmeye alındığından toplam frekans sayısı ile katılımcı sayısı farklılık arz etmektedir. Bu temaya ilişkin alt temaların frekans dağılımları **Tablo 9**'da gösterilmiştir.

Alt temalar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasıyla ilgili bilgi sahibi olmaları	11	18
Eğitim sürecinde verimin artması	11	18
Öğrencilerin sesin anatomi ve fizyolojisiyle ilgili bilgi sahibi olmaları	9	15
Öğrencilerin kullandıkları enstrümanı tanımaları	8	13
Soyut olguların somutlaştırılması	6	10
Öğrencilerin seslerini bilinçli kullanmaları	5	9
Öğrencilerin bilimsel bilgi edinmeleri	5	9
Bilimsel farkındalık sayesinde eğitmenin yükünü hafifletmesi	3	5
Öğrencilerde solunum ve postürle ilgili farkındalık sağlaması	2	3
Toplam	60	100

Tablo 7. Vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkılarına ilişkin görüşler.

Vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkıları temasında; ses sağlığı ve korunması (f=11), eğitim sürecinde verimin artması (f=11), sesin anatomi ve fizyolojisiyle ilgili bilgi sahibi olunması (f=9), öğrencilerin kullandıkları enstrümanı tanımaları (f=8), soyut olguların somutlaştırılması (f=6), sesin bilinçli kullanılması (f=5), öğrencilerin bilimsel bilgi edinmeleri (f=5), bilimsel farkındalık sayesinde eğitmenin yükünü hafifletmesi (f=3), solunum ve postürle ilgili farkındalık sağlaması (f=2) alt temaları yer almıştır.

2.1. Öğrencilerin Ses Sağlığı ve Korunmasıyla İlgili Bilgi Sahibi Olmaları

Öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasıyla ilgili bilgi sahibi olmalarına ilişkin görüşlerin bulunduğu en sık tekrar edilen birinci alt tema K1, K2, K7, K13, K14, K15, K18, K19, K26, K30 ve K39'un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Vokolojinin insan sesinin oluşumunu çok yönlü, çok boyutlu olarak ele alması; profesyonel sesin geliştirilmesi, korunması, sağlıklı ve verimli bir şekilde kullanılması konusunda şan/ses eğitimi sürecine olumlu olarak katkı sağlayacaktır.” (K1)

“Olumlu yönde katkıları olur, pedagojik açıdan sesin geliştirilmesi, korunması, sağlıklı bir şekilde kullanılmasına yönelik uzun vadede farkındalık sağlar.” (K7)

“Ses eğitimi alan pek çok öğrenci, ses sağlığı ve sesin oluşumu konusunda çevrelerinden gelen kimi zaman dedikodu niteliğindeki bilgilere maruz kalmaktadır. Öğrenci bu bilgileri değerlendirme konusunda da bilinç kazanacak ve kendini bu bilgi kirliliğine karşı koruyabilecektir.” (K19)

“Sağlıklı vücut sağlıklı ses demektir. Özellikle de gırtlak (hançere) sesin ana merkezidir. Bir nevi elektronik aletlerdeki çip gibi. Bu bağlamda öğrencinin bunun önemini kavrayarak genel sağlığına da dikkat etmesi önemli, hatta gereklidir” (K14).

2.2. Eğitim Sürecinde Verimin Artması

Eğitim sürecinde verimin atmasıyla ilgili görüşlerin bulunduğu birinci sırada en sık tekrar edilen bir diğer alt tema K1, K2, K7, K13, K17, K20, K25, K32, K33, K37 ve K39’un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Vokolojinin insan sesinin oluşumunu çok yönlü ve çok boyutlu olarak ele alması; profesyonel sesin geliştirilmesi, korunması, sağlıklı ve verimli bir şekilde kullanılması konusunda şan/ses eğitimi sürecine olumlu olarak katkı sağlayacaktır.” (K1)

“Ses eğitimi alan tüm branşlarda , daha donanımlı olmayı ve fizyolojik anlamda da kendi bilincini artırıp ses eğitimine katkı sağlamak açısından oldukça önemlidir. Vokoloji alanında eğitim alan öğrenci ses hijyeni ve diğer tüm konularda daha donanımlı olacağından eğitim sürecine artı etki sağlar.” (K17)

“Vokoloji dersi alan öğrenciler kullanacakları enstrüman olan ses üreten organları ve bunların birbirleriyle olan koordinasyonunu daha iyi tanıyacaklardır. Bunun sonucu olarak da çalışmaları daha verimli olacaktır.” (K20)

“Enstrümanını somutlaştırır. İmajinasyon her öğrencide çalışmıyor. Sesin üretimi, kimyası, fiziki, korunması, gelişimi vb. konulara hakim olması şan çalışmalarına olumlu yansır.” (K2)

2.3. Öğrencilerin Sesin Anatomi ve Fizyolojisiyle İlgili Bilgi Sahibi Olmaları

Öğrencilerin sesin anatomi ve fizyolojisiyle ilgili bilgi sahibi olmalarına ilişkin görüşlerin, katılımcılar tarafından ikinci olarak en sık tekrar edildiği bu alt temada K5, K12, K17, K18, K21, K25, K30, K37 ve K39’un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

“Ses oluşumu, ses fizyolojisi ve anatomisi ile ilgili bilgiye hem öğretmen hem de öğrenci olarak sahip olmadan ses eğitimini tam olarak sağlamak mümkün olmayacaktır. Vokoloji sayesinde ses eğitimi süreci bu anlamda desteklenmiş olacaktır” (K30)

“Vokolojinin ders olarak verilmesi ses ile ilgili iş yapan herkes için büyük artılar sağlar. Sesin fizyolojik olarak nasıl oluştuğunu ve sesi meydana getiren mekanizmanın vücutta nasıl çalıştığı sesle ilgilenen herkesin çok daha bilinçli, kontrollü ve yaptığı işten emin olarak adım atmasını sağlayacaktır.” (K25)

“Sesin kullanımı için vücut anatomisi ve ses fizyolojisi ile ilgili öğrencinin bilgi ve donanımının artırılmasına yönelik paylaşılacak genel bilgiler, ses hastalıkları, deformasyonlar sonrası yapılması gerekenler, ön tanı, bulgu, teşhis ve tedavi süreci ile ilgili bilgiler ve hatta mümkünse zaman zaman pratikte vaka inceleme sürecine katılım gibi bir içerik düşünülerek lisans 2.sınıftan itibaren iki senelik bir eğitim sürecinde tercihen vokoloji alanında uzman bir kulak burun boğaz uzmanı tarafından bu dersin verilmesi, öğrencinin donanımının ve mesleki bilincinin artması,kendisinin ya da meslek hayatının ilerleyen zamanlarında öğrencilerinin yaşayacağı olası sorunları zamanında tespit edip müdahale edebilmesi ve çözüm sağlayabilmesi adına bence bu dersin şan müfredatına

eklenmesi şan öğrencilerine kritik önem taşıyan bir katkı sağlayacaktır düşüncesindeyim ve bunun önemli bir eksiklik olduğunu düşünüyorum.” (K37)

“Şan öğrencilerinin bu dersi almalarının kendi ses fizyolojisini bilmeleri ve tanımaları açısından faydalı olacağını düşünüyorum...” (K39)

2.4. Öğrencilerin Kullandıkları Enstrümanı Tanımaları

Öğrencilerin kullandıkları enstrümanı tanımalarıyla ilgili görüşlerin bulunduğu en sık tekrar edilen üçüncü alt tema K3, K5, K11, K15, K19, K20, K39 ve K41’in görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda değinilmiştir.

“Ses organının tanınması ses eğitimi alan öğrenciler için çok faydalı olacaktır. Bir enstrümanı tanımadan onu kullanmak, ehliyet sahibi olmadan araç kullanmaya benzer. Yıllar sonra öğrenilen vokoloji bilgilerinin şarkıcıyı, 'Ben bunları neden daha önce öğrenmeyip bilinçsizce ve el yordamıyla yol almaya çalıştım?' diye sorgulatması çok muhtemeldir.” (K3)

“Öğrencilerin ses eğitimi süreçlerinin bilimsel gerçeklere dayandırılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Vokoloji Dersi’ni alan bir öğrenci, enstrümanını daha iyi tanıyacak, daha bilinçli kullanacak ve koruyacaktır. Şan eğitiminde kişisel farkındalık artacak, öğrenci, yaygın kullanılan imaje etme yöntemi ile tesadüfen elde edilen gelişmeler yerine daha bilinçli ve istikrarlı bir eğitim süreci geçirecektir...” (K19)

“Öğrencinin ses organını ve bu organın çalışma prensibi hakkında bilgi sahibi olması, anlatılan bilgileri daha iyi özümsemesini ve doğal olan enstrümanını tanımaya ön ayak olacaktır.” (K11)

2.5. Soyut Olguların Somutlaştırılması

Katılımcılar tarafından dördüncü sırada tekrar edilen soyut olguların somutlaştırılmasıyla ilgili görüşlerin yer aldığı bu alt tema K2, K9, K13, K18, K30 ve K31’in görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Bu dersi alan öğrenci, çalgı alanlarında öğrenim gören öğrenciler gibi kendi çalgıları olan bedenleri ve ses üreten organlar hakkında somut bilgi sahibi olacaklardır. Ayrıca bu organların ses üretiminde nasıl bir koordinasyonla çalıştıklarını anlayacaklardır.” (K9)

“Öğrencilerin sesin anatomisi, ses sağlığı hakkında bilgi sahibi olabilmesi için gerekli olduğunu düşünüyorum. Anlatılan konuların soyut kavramlar olması sebebiyle şan dersi ile beraber verildiğinde öğrencinin zihninde konuların somutlaştırılmasında katkı sağlayacağı görüşündeyim.” (K18)

“Ses eğitimi gibi soyut bir olguyu vokoloji sayesinde oldukça somut bir şekilde aktarma şansımız doğmaktadır...” (K30)

“Şan eğitimi hakkındaki soyut fikirlerimizi somutlaştırabilmemize yardımcı olur.” (K31)

2.6. Öğrencilerin Seslerini Bilinçli Kullanmaları

Beşinci olarak en sık tekrar edilen sesin bilinçli kullanılmasıyla ilgili görüşlerin bulunduğu bu alt tema K3, K19, K25, K26 ve K27’nin görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda değinilmiştir.

“Vokolojinin ders olarak verilmesi ses ile ilgili iş yapan herkes için büyük artılar sağlar. Sesin fizyolojik olarak nasıl oluştuğunu ve sesi meydana getiren mekanizmanın vücutta nasıl çalıştığı

sesle ilgilenen herkesin çok daha bilinçli, kontrollü ve yaptığı işten emin olarak adım atmasını sağlayacaktır.” (K25)

“Öğrencilerin ses eğitimi süreçlerinin bilimsel gerçeklere dayandırılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Vokoloji Dersi’ni alan bir öğrenci, enstrümanını daha iyi tanıyacak, daha bilinçli kullanacak ve koruyacaktır...” (K19)

“Daha farkındalıklı ve bilinçli çalışmalar yapılır.” (K27)

2.7. Öğrencilerin Bilimsel Bilgi Edinmeleri

Beşinci olarak en sık tekrar edilen iki alt temadan bir diğeri, öğrencilerin bilimsel bilgi edinmeleri alt temasıdır. Bu alt tema K4, K8, K19, K24 ve K39’un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili bazı cümle örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Mesleki olarak daha akademik bir yol izlenmesi ve ses mekanizmasının nasıl işlediğine dair bilimsel bilgiler edinilmesi anlamında çok katkısı olacağını düşünüyorum.” (K8)

“Bilimsel bir yaklaşım sağlar. Enstrümanın anlaşılması ve bilinmesi için elzemdir.” (K4)

“Öğrencilerin ses eğitimi süreçlerinin bilimsel gerçeklere dayandırılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Vokoloji Dersi’ni alan bir öğrenci, enstrümanını daha iyi tanıyacak, daha bilinçli kullanacak ve koruyacaktır...” (K19)

2.8. Bilimsel Farkındalık Sayesinde Eğitmenin Yükünü Hafifletmesi

Öğretim elemanlarının ikinci olarak en az tekrar ettiği, bilimsel farkındalık sayesinde eğitmenin yükünü hafifletmesiyle ilgili K19, K24 ve K30’un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olan bu temaya ilişkin alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

“Ses sanatının bilimsel bakışla desteklenmesi hem öğrencilerin hem de eğitmenlerin yararına olacaktır.” (K24)

“Bu ders, solunum ve postür gibi daha pek çok önemli konuda farkındalık yaratacağı için, ses eğitmeninin yükünü de hafifletecektir...” (K19)

2.9. Öğrencilerde Solunum ve Postürle İlgili Farkındalık Sağlaması

Öğrencilerde solunum ve postürle ilgili farkındalık sağlamasıyla ilgili görüşlerin bulunduğu en az tekrar edilen bu alt tema K12 ve K19’un görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş olup, öğretim elemanlarının konuyla ilgili cümle örneklerine aşağıda değinilmiştir.

“Ses ve solunum fizyolojisi üzerine eğitim hiç kuşkusuz şan öğrencisinin eğitiminde ve zihninde ufuk genişlemesine yol verecektir.” (K12)

“...Bu ders, solunum ve postür gibi daha pek çok önemli konuda farkındalık yaratacağı için, ses eğitmeninin yükünü de hafifletecektir. Öğrencinin edindiği bu farkındalık ile performans esnasındaki güveni de geliştirecektir.” (K19).

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Araştırmada öğretim elemanlarının görüşlerine dayanarak vokoloji dersinin konservatuvarlarda şan eğitimi alan öğrencilere verilmesine ilişkin değerlendirmeler ortaya konmuştur. Bu kapsamda, katılımcıların bu dersin şan eğitimi sürecine dahil edilmesine yönelik görüşlerinin oldukça belirgin ve tutarlı olduğu görülmüştür.

Vokolojinin ders olarak verilmesine ilişkin düşüncelerin bulunduğu birinci temada yer alan birinci alt temada, vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından verilmesiyle ilgili tüm görüşlerin olumlu olmasının yanı sıra vokoloji dersinin şan eğitmeni tarafından verilmesiyle ilgili olumlu görüşler de vardır. Bu görüşler doğrultusunda vokoloji dersinin alan uzmanı tarafından verilmesi gerektiği aynı zamanda bu dersin şan eğitmeni eşliğinde verilebileceği ya da verilen bilgilerin şan eğitmeni tarafından desteklenmesi gerektiği fikrini ortaya koymuştur.

İkinci alt temada öğretim elemanları büyük oranda vokoloji dersinin tüm öğrencilere verilmesiyle ilgili görüş bildirirken yine katılımcıların çoğunluğu, ses sorunu yaşayan öğrencilere de verilmesine olumlu yanıt vermiştir. Burada dikkat edilmesi gereken husus yalnızca ses sorunu yaşayan öğrencilere verilmesi gerektiğiyle ilgili hiçbir öğretim elemanı görüş bildirmemiştir. Bu durum “vokoloji eğitimi tüm öğrencilere verilmelidir; ayrıca ses sorunu yaşayan öğrencilere de verilmelidir” şeklinde yorumlanmıştır. Dolayısıyla bir öğrencinin ses sorunu yaşayıp yaşamaması vokoloji dersinin verilmesi hususunda belirleyici bir unsur olmayıp tüm öğrencilere verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü alt temada öğretim elemanlarına vokoloji dersinin lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiği ve verilmesi gereken eğitim süresiyle ilgili birden fazla seçenek sunulmuştur. Çoğunluk lisans 1’i tercih ederken bazı öğretim üyeleri hazırlık sınıfı yönünde görüş bildirmiştir. Konservatuvarlarda hazırlık sınıfı 2021 yılından itibaren kaldırılmıştır. Ancak öğretim elemanlarının verdikleri yanıtlarda bu lisans kademesinin diğer seçenekler içerisinde tekrar edilmesinin, çalışmanın yürütüldüğü süreçte hazırlık sınıfının gerekliliğine yönelik eş zamanlı bir durumu yansıtmaktadır. Öğretim elemanları hazırlık sınıfının önemli ve gerekli olduğunu belirtircesine vokoloji eğitiminin bu kademedeki verilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Bu durum; anket formuna hazırlık sınıfı seçeneği eklenmiş olsaydı en çok tercih edilen seçenek olabileceği ihtimalini ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra lisans 2, lisans 3 ve/veya lisans 4’te bu dersin verilmesi ya da devam etmesi gerektiğini savunan görüşler de olmuştur. Tüm görüşler değerlendirilip vokoloji dersinin lisans programının kaçınıcı yılında verilmesi gerektiğine dair çoğu katılımcının savunduğu fikir ele alındığında; verilebilecek en erken lisans düzeyi olarak yorumlanmıştır. Vokoloji dersinin verilmesi gereken eğitim süresiyle ilgili görüşler değerlendirildiğinde ise haftada 1 saat verilmesi gerektiğiyle ilgili görüşler çoğunlukta olup haftada 2 saat verilebileceğini savunan görüşler de olmuştur. Öğretim elemanlarının görüşleri değerlendirildiğinde vokoloji dersinin lisans programının hazırlık sınıfında ya da lisans 1 düzeyinde yani verilebilecek en erken zamanda verilmesi gerektiği ve çoğunlukla haftada 1 saat, daha az sayıda görüşe göre ise 2 saat verilmesi gerektiği şeklinde sonuç elde edilmiştir.

Dördüncü alt temada konservatuvarlarda sesin fizyolojisi, anatomisi, ses hastalıkları ve korunma yöntemleri ile ilişkili, temelde aynı olup farklı isimlerle ve içeriklerle verilen derslerin “Vokoloji Dersi” adı altında verilmesiyle ilgili öğretim elemanı görüşleri değerlendirildiğinde çoğunluğun olumlu yönde görüş bildirdiği ortaya konmuştur. Bu noktada, birçok disiplini ayrı ayrı müfredata eklemek yerine içinde bu disiplinleri bulunduran pedagojik vokoloji eğitiminin vokoloji dersi adı altında tek bir ders olarak müfredata dahil edilip alanında uzman bir kişi tarafından verilmesinin çok daha uygun olacağı sonucuna vurgu yapılmıştır. Özkut (2015: 109) ise, ses eğitimi alanında lisans düzeyi eğitimi veren konservatuvarların ve eğitim fakültelerinin öğretim programlarına, gelecekte akademik hayatını oluşturacak olan öğrencilerin donanımlarını desteklemek için konu ile ilgili gerekli derslerin konulması, bu derslerin alanında uzman, tıp eğitimi almış kişiler tarafından veya uzmanlığı tıp fakülteleri tarafından onanmış eğitmenler tarafından verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Vokolojinin bir ders kapsamında müfredata eklenmesinin öğretim elemanı ve öğrencilere katkılarının bulunduğu ikinci temada öğretim elemanları tarafından en sık tekrar edilen ilk iki alt tema öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasıyla ilgili bilgi sahibi olmaları ve eğitim sürecinde verimin artması görüşlerinden yola çıkarak oluşturulmuştur. Öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasına ilişkin bilgi sahibi olmaları alt temasına yönelik öğretim elemanı görüşleri değerlendirildiğinde, vokolojinin bir ders olarak müfredata eklenmesinin önemli katkılar sağlayacağı görülmektedir. Vokoloji, insan sesinin oluşumunu çok yönlü ve çok boyutlu biçimde ele alarak profesyonel sesin geliştirilmesine ve sağlıklı kullanımına olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin şan eğitimi sürecinde ve sonrasında profesyonel yaşamlarında seslerini koruyabilmeleri açısından vokoloji dersinin etkili olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasına ilişkin çevrelerinden edindikleri, zaman zaman doğru olmayan bilgileri değerlendirme konusunda bilinç kazanacakları vurgulanmıştır. Bu bilinç sayesinde öğrencilerin bilgi kirliliğine karşı kendilerini koruyabilecekleri ve doğru bilgilere sahip olmalarının sesin sürdürülebilirliği açısından farkındalık oluşturulacağı belirtilmiştir.

Eğitim sürecinde verimin artmasıyla ilgili katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde oldukça dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. Vokoloji dersi sayesinde öğrencilerin insan sesinin oluşumunu çok yönlü biçimde ele alabilecekleri, ses mekanizmasını tanıyacakları ve bu mekanizmanın çalışma prensiplerini bilimsel temelde anlayacakları katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Ayrıca bu dersin, profesyonel sesin gelişimi ve korunmasına katkı sağladığı; soyut bilgilerin somutlaşmasını kolaylaştırarak şan sesini oluşturan temel unsurlar hakkında derinlemesine bir bilinç kazandırdığı ve böylece eğitim sürecinin kalitesini önemli ölçüde artırdığı ifade edilmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda vokoloji dersi alan öğrencilerin, içerisinde birçok disiplini kapsayan bir eğitim almalarının sonucu olarak eğitim sürecinde verimin büyük ölçüde artacağı savunulmaktadır.

Üçüncü olarak en sık tekrar edilen alt temada öğrencilerin sesin anatomi ve fizyolojisiyle ilgili bilgi sahibi olmaları hususunda pek çok sonuç ortaya konmuştur. Araştırma kapsamında öncelikle şan eğitimi alan her öğrencinin ses mekanizmasının nasıl çalıştığına dair yeterli anatomik ve fizyolojik bilgiye sahip olması gerektiği, öğrencilerin enstrümanlarına ilişkin mekanizmayı ve bu mekanizmanın çalışma prensibini öğrenmeleri ve bu bilinci performanslarına taşımaları açısından önemi çok kez belirtilmiştir. Benzer şekilde Sell'in (2003: 2) araştırmasında öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda, etik ve psikoloji, akustik, anatomi ve fizyoloji disiplinlerinin bütünleştiği çok disiplinli bir yaklaşımın şan eğitimine önemli katkılar sağladığı ve bu disiplinlerin eğitim sürecinde yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin sesi anlamaya yönelik uzun bir süreç geçirdikleri, ses mekanizmasının anatomi ve fizyolojisini öğrenmelerinin ise bu bilgiyi performansa bilinçli biçimde yansıtabilmeleri açısından temel bir gereklilik olduğu belirtilmiştir. Öğretim elemanları tarafından dördüncü olarak en sık tekrar edilen öğrencilerin kullandıkları enstrümanı tanımaları alt teması ile ilgili pek çok katılımcının görüşü, ses organının tanınmasının ses eğitimi alan öğrenciler için çok faydalı olacağı yönünde olmuştur. Vokoloji dersi alan bir öğrencinin, enstrümanını daha iyi tanıyarak dolayısıyla onu daha bilinçli kullanacağına ve koruyacağına vurgu yapılmıştır. Şan eğitiminde kişisel farkındalığın artması ile öğrencinin yaygın kullanılan imajinasyon yöntemi ile tesadüfen elde edilen gelişmeler yerine, daha bilinçli ve istikrarlı bir eğitim süreci geçireceği düşünülmektedir.

Beşinci sırada en sık tekrar edilen görüşlerin yer aldığı alt temada öğrencilerin soyut olguları somutlaştırmasıyla ilgili görüşler değerlendirilmiş, vokoloji dersi sayesinde soyut düşüncelerin somutlaşacağı, öğrencilerin başvurabilecekleri somut bir referans noktası oluşacağı ifade edilmiştir. Araştırma bulguları, şan derslerinde soyut kavramların anlaşılmasını desteklemek

amacıyla sıklıkla imajinasyonlardan yararlanıldığını göstermektedir. Ancak bu yaklaşımın her öğrenci için aynı düzeyde etkili olmadığı, şan eğitiminde soyut anlatımın sınırlı kaldığı öğretim elemanları tarafından vurgulanmıştır. Vokoloji dersinin multidisipliner yapısıyla sesin oluşumuna ilişkin süreçleri bilimsel temellerle açıklamasının, soyut kavramların öğrencinin zihninde daha somut hale gelmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak öğretmenlerin ders esnasında öğrenciye soyut kavramları anlatmak için çok çaba göstermek zorunda kalarak, bu durumun ders saatini verimli bir şekilde kullanamamalarına sebep olduğu, dolayısıyla öğrencilerin soyut olguları somutlaştırmalarının öğretim elemanlarına da katkıları olduğu söylenebilir.

Öğretim elemanları tarafından altıncı sırada tekrar edilen görüşler, öğrencilerin seslerini bilinçli kullanmaları alt teması altında toplanmıştır. Bu görüşlerde ses fizyolojisi ve anatomisine ilişkin verilen bilgilerin, öğrencilerin sesin oluşum sürecini anlamalarına katkı sağladığı ifade edilmiş, edindikleri bilgiler sayesinde seslerini daha bilinçli kullanacakları vurgulanmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin seslerini bilinçli kullanmaları, akademik ve profesyonel yaşamları boyunca doğru ses kullanımına dayalı vokal performansın sürdürülebilirliği açısından önemli görülmektedir. Bir diğer alt temada, öğrencilerin bilimsel bilgi edinmelerine ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Katılımcılar sesin bir enstrüman olarak tanınması ve işleyiş mekanizmasının anlaşılması için bilimsel bilgiye gereksinim duyulduğunu ifade etmiştir. Şan öğrencilerinin bilimsel ve kuramsal bilgilerle desteklenmesinin yalnızca öğrenciler için değil, öğretim elemanları açısından da önemli katkılar sağlayacağı belirtilmiştir. Bu sayede derslerde ses anatomisi ve fizyolojisi, ses sağlığı, solunum ve postür gibi temel konuları açıklamak için harcanan çabanın azalacağı; öğretim elemanlarının şan eğitimini daha çok sanatsal boyutuyla ele alabilecekleri vurgulanmıştır.

Bilimsel farkındalık sayesinde öğretmenin yükünün hafiflemesi sekizinci alt temasında, öğrencilerde bilimsel farkındalık sağlamanın şan öğretmenleri üzerinde de oldukça olumlu etkileri olduğu ortaya konmuştur. Bu farkındalığın öğretmenin yükünü hafiflettiği ve ders sürecini daha verimli hale getirdiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda vokoloji dersinin yer almadığı eğitim kurumlarında öğretmenlerin dersin önemli bir bölümünü doğru solunum, postür ve benzeri temel konuları açıklamaya ayırmak zorunda kaldıkları belirtilmiştir. Bu durumun şan öğretmenlerinin dersi sanatsal boyutla ele almalarını güçleştirdiği; soyut kavramları aktarmak için daha fazla çaba harcamalarına ve ders süresini verimli kullanamamaya yol açabildiği düşünülmektedir.

Öğretim elemanları tarafından en az görüş belirtilen alt tema, öğrencilerde solunum ve postür farkındalığının sağlanmasıdır. Bu kapsamda vokoloji dersinin öğrencilerde solunum ve postür başta olmak üzere birçok temel konuda farkındalık oluşturarak performans sırasında özgüveni arttıracığı vurgulanmıştır.

ÖNERİLER

Vokoloji dersinin konservatuvarlarda şan eğitimi alan öğrencilere yönelik olarak müfredata dahil edilmesi önerilmektedir. Dersin, alan uzmanı tarafından yürütülmesi ve şan öğretmenleri tarafından desteklenmesi, disiplinler arası bir yaklaşımın benimsenmesi açısından önem taşımaktadır. Vokoloji eğitiminin lisans programında verilebilecek en erken düzeyde ve haftada en az bir saat olacak şekilde planlanması, öğrencilerin ses mekanizmasını bilinçli biçimde tanımalarına katkı sağlayacaktır. Ayrıca ses anatomisi, fizyolojisi ve ses sağlığına ilişkin içeriklerin pedagojik vokoloji yaklaşımıyla bütüncül bir ders yapısı içinde sunulmasının, şan eğitiminin niteliğini artıracığı düşünülmektedir. Vokoloji dersinin şan öğretmenlerinin yükünü azaltıcı bir unsur olarak değerlendirilmesi, gelecek araştırmalarda uygulama temelli ve nicel çalışmaların yapılması buna yönelik ölçme araçlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aldrich, N. (2011). *Teaching registration in the mixed choral rehearsal: physiological and acoustical considerations*. (Yayımlanmamış doktora tezi), University of Maryland, College Park.
- Denizoğlu, İ (2012). *Ses Terapisi: Klinik Vokoloji*. Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Denizoğlu, İ. (2020). *Klinik Vokoloji*. İstanbul Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Doğan, M. (2004). Profesyonel ses kullanıcılarının seslerinin değerlendirilmesinde subjektif testlerin yeri ve önemi. *In KBB-Forum* (Vol. 3, No. 2, pp. 35-41).
- Erkuş, A. (2005). *Bilimsel Araştırma Sarmalı*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Gembris, H. ve Langner, D. (2005). Von der Musikhochschule auf den Arbeitsmarkt: Erfahrungen von Absolventen, *Arbeitsmarktexperten und Hochschullehrern* (Vol. 66). Wißner.
- Gill, B. P. ve Herbst, C. T. (2016). Voice pedagogy—what do we need?. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 41(4).
- Lã, F. M. (2017). Towards evidence-based practices in voice pedagogy. *Revista de logopedia, foniatria y audiología*, 37(4), 180-187.
- Madden, J. (2012). *A review of vocology for the singing voice*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Temple University. <https://scholarshare.temple.edu/server/api/core/bitstreams/5024664b-7726-439b-8cd2-c2cab77669ab/content>
- Meerschman, I., Van Lierde, K., Van Puyvelde, C., Bostyn, A., Claeys, S. ve D'haeseleer, E. (2018). Massed versus spaced practice in vocology : effect of a short-term intensive voice training versus a longer-term traditional voice training. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 53(2), 393–404. <https://doi.org/10.1111/1460-6984.12358>
- Murry, T. ve Rosen, C. A. (2000). Outcome measurements and quality of life in voice disorders. *Otolaryngologic Clinics of North America*, 33(4), 905-916.
- Özkut, B. (2015). *Türkiye'deki opera/şan eğitiminde başlangıç düzeyi ses eğitimi yaklaşımları*. (Yayımlanmamış Sanatta yeterlik tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Pintrich, P. R. (2002). The role of metacognitive knowledge in learning, teaching, and assessing. *Theory into practice*, 41(4), 219-225. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_3
- Sell, K. E. (2003). *The disciplines of vocal pedagogy: towards a holistic approach* (Yayımlanmamış doktora tezi). Middlesex University, London. <https://repository.mdx.ac.uk/download/519b2ceaca68b195f3f55f6a40d3cafa72050ce5cb9a2a2359cd9ce68cc09128/13202916/568730.pdf>

Titze, I. R. (1996). What is vocology? *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 21(1), 5-6.
<https://doi.org/10.3109/14015439609099196>

Wang, M., Khodi, A., Curle, S. ve Amiri, F. (2025). Voice as pedagogy: Enhancing EMI teachers', self-efficacy, instructional clarity, and vocal health literacy through integrated voice training workshops. *Journal of Voice*.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Web Kaynakları

URL1- Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları- Opera Öğretim Planı (Erişim adresi: (<https://konservatuvar.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2024/08/OPERA-OGRETIM-PLANI.pdf>), (Erişim tarihi: 17/01/2026).

EXTENDED ABSTRACT

The primary objective of this research is to examine the position and pedagogical function of vocology in vocal training within a theoretical framework based on the views of faculty members. The study aims to reveal the potential of vocology, which addresses the biomechanical, acoustic, and physiological foundations of the human voice, to integrate traditional vocal training practices with scientific knowledge. In this context, the research aims to evaluate the level of contribution of vocal science knowledge to vocal pedagogy, the transformation it creates in learning-teaching processes, its effects on voice health and performance competencies, and the necessity of its integration into teaching programs. The importance of this study stems from its contribution to the contemporary understanding of music education, which emphasizes that vocal training should be supported not only by experience-based practices but also by scientifically grounded approaches. Vocology bridges the gap between the scientific explanations of voice production mechanisms and pedagogical processes, making teacher-student interactions more conscious, healthy, and sustainable. In this context, presenting the views of teaching staff is considered important in terms of guiding the program development processes of vocal training, preparing the ground for discussing the necessity of including vocology-based content in higher education music programs, and increasing theoretical depth in the field of vocal training. Furthermore, it is anticipated that this study will make a unique contribution to the literature and act as a reference for further scientific research because there aren't many studies on voice training based on vocal science conducted in Türkiye. The sub-problems of the research are as follows: 1. What are the opinions of teaching staff regarding the inclusion of Vocology as a lesson? 2. What are the contributions of adding vocology to the curriculum as a lesson to teaching staff and students? The study group was selected using appropriate/purposeful sampling methods and consists of 24 female and 17 male faculty members working in the Opera Department of Performing Arts at State Conservatories in Türkiye. A descriptive survey model was used in the study. The descriptive model (survey model) is a research approach that aims to describe a situation that existed in the past or currently exists as it is. In this study, a questionnaire was used as the data collection tool, containing 10 closed-ended and 1 open-ended question. A questionnaire consisting of two sections was prepared for this purpose. The first section of the questionnaire included the personal information of the teaching staff (gender, academic title, professional experience, and the institution they work for), while the second section included 10 closed-ended questions regarding the inclusion of the vocology lesson

in vocal training and 1 open-ended question regarding the contributions of adding vocology to the curriculum as a lesson to teaching staff and students. To ensure the content and scope validity of the survey, the final version was developed based on the opinions of 1 ENT specialist, 2 vocal pedagogues, and a vocal trainer.

In this study, data were collected using a questionnaire and analyzed using descriptive analysis techniques. When analyzing the research data, frequency distributions were first calculated for the answers given to the 10 questions on the form. Themes and sub-themes were created based on the questions and answers, and the opinions of two field experts were obtained. The final form was given in line with these opinions, and the data was analyzed into two main themes and sub-themes under each theme. Based on the closed-ended questions in the form, the first theme was determined to be thoughts on teaching vocology as a lesson, and four sub-themes were created for this theme. A frequency table was included under each sub-theme. Subsequently, based on the responses to the open-ended question asking teaching staff what contributions adding vocology to the curriculum as a lesson would make and what additional views they wished to express regarding vocology education, a theme was created on the contributions of adding vocology to the curriculum as a lesson for teaching staff and students, and the responses given under this theme were analyzed as nine sub-themes. The frequencies and percentages of the sub-themes are presented in a table. Furthermore, the answers to the open-ended question were correlated with the answers to the closed-ended question, and detailed examinations were conducted regarding the inclusion of the vocal pedagogy lesson in vocal training. The relevant statements of the teaching staff were also included in the sub-themes of the first theme. Direct quotations were used to convey the participants' thoughts and experiences in detail. The first three questions in the survey asked teaching staff whether they were knowledgeable about vocal pedagogy, whether vocal pedagogy training had a positive effect on vocal performance, and whether pedagogical vocal pedagogy was different from singing pedagogy. The answers given were not addressed in the themes and sub-themes and therefore were not presented in a table, but they were evaluated at the end of the findings to see whether they supported each other with the views presented as evidence for the second theme. To ensure the validity of the study, closed-ended questions were supported by answers to open-ended questions.

The first sub-problem, which addresses thoughts on teaching vocal pedagogy as a lesson, is discussed under the first theme; whether the vocal pedagogy lesson should be taught by a subject matter expert or a vocal instructor, whether it should be taught to all voice students or only to students with voice problems, in which year of the undergraduate program it should be taught, the required duration of instruction, and the fact that lessons that are essentially the same but taught under different names and with different content, related to the physiology and anatomy of the voice, voice disorders, and prevention methods, should be taught under the name “Vocology lesson.”

All 41 participants responded positively to the sub-theme of the vocal training lesson being taught by a vocal training specialist or a vocal coach. Twenty-six participants responded positively to the vocal training lesson being taught by a vocal coach, 9 responded negatively, and 6 were undecided. Regarding the sub-theme of giving the vocalology lesson to all vocal students or students experiencing vocal health, all of the lecturers except 2 responded positively to giving the vocalology lesson to all vocal students. In another subtheme addressing opinions on the undergraduate year in which the vocology lesson should be offered and the required training duration, the majority of participants stated that the vocology lesson should be offered in the first year of the undergraduate program, while a smaller number believed it should be offered in the

fourth year. The majority of participants who expressed their opinions under the "other" option suggested that it should be offered in the preparatory class. Their opinions on the required training duration for the vocology lesson were generally in favor of one hour per week. Participants' opinions on the physiology, anatomy, vocal diseases and protection methods of the voice, which are essentially the same but given with different names and contents, being given under the name "Vocology lesson", were largely positive.

In the second sub-problem, which addressed the benefits of incorporating vocalology into the curriculum within a lesson to both faculty and students, the most frequently mentioned sub-themes were vocal health and protection, and increased efficiency in the educational process. The least frequently mentioned sub-themes were easing the instructor's burden through scientific awareness and fostering awareness of breathing and posture. Furthermore, sub-themes included gaining knowledge about the anatomy and physiology of the voice, students' familiarity with the instruments they use, concretizing abstract concepts, conscious use of the voice, and students' acquisition of scientific knowledge.

In conclusion, the findings of this study indicate that the vocal training lesson should be taught by a field expert and supported in coordination with the vocal instructor, who may participate in the lesson if desired. Moreover, within the scope of pedagogical vocology, the lesson should be offered to all vocal students rather than being limited to those with vocal problems, as this approach would support preventive and solution-oriented vocal training. Furthermore, it is recommended that the lesson be included at the earliest stage of education, either in the preparatory year or the first undergraduate level, for at least one hour per week.

Additionally, instead of offering multiple lessons with overlapping content related to vocal anatomy, physiology, vocal health, and disorders under different titles, integrating these disciplines into a single "Vocology lesson" that includes practical applications and is taught by a specialist would contribute to a more efficient training process. Consequently, such a lesson would enable students to understand the structure and functioning of their vocal instrument, develop scientific awareness of vocal health, use their voices more consciously, and increase breathing and posture awareness, thereby reducing the instructional burden on educators and enhancing overall educational efficiency.